

Boris Amsköld
08-508 290 84

Översyn samt fortsatt effektivisering och anpassning av Stockholm Vatten AB's organisation

Förslag till beslut

Koncernstyrelsen föreslås besluta

att godkänna rapporten "Översyn av Stockholm Vatten AB" samt godkänna Stockholm Vatten AB:s planerade åtgärder efter nämnda översyn.

Stockholm som ovan

Bosse Sundling

Boris Amsköld

Ärendet

Koncernstyrelsen beslutade 2005-06-13 att uppmana styrelsen för Stockholm Vatten AB att innan juni månads ingång säkerställa externt stöd och därefter vidta erforderliga förändringar och åtgärder avseende bl.a. effektiviseringsarbete, ekonomistyrning och inom det personal-administrativa området. Vidare uppmanades Styrelsen för Stockholm Vatten AB att tillsammans med koncernledningen för Stockholm Stadshus AB upphandla externt stöd av konsult som tidigare inte varit engagerad i bolaget avseende ekonomistyrning och revisionens synpunkter.

Styrelsen för Stockholm Vatten AB beslutade att vid sammanträdet 2005-06-29 att uppdra åt tf VD att tillsammans med vice VD för Stockholm Stadshus AB leda arbetet med en översyn av Stockholm Vatten samt att för arbetet anlita en extern konsult som skulle bistå i översynen. ÖhrlingsPricewaterhouseCoopers fick uppdraget, som delades in i fem delprojekt:

1. Genomgång av Stockholm Vatten AB:s samlade verksamhetsstyrning med betoning på ekonomistyrning som stöd för det fortsatta effektiviseringsarbetet och i syfte att kvalitetssäkra ekonomistyrningsarbetet.
2. Genomgång av revisionsrapporter under de senaste fem åren för att bedöma hur lämnade rekommendationer har omhändertagits av Stockholm Vatten AB.
3. Genomgång av Stockholm Vatten AB:s finansiella ställning med inriktning på att bedöma krav på ekonomiskt överskott, konsolidering och därmed soliditet.
4. Genomgång av avskrivningstakten avseende Stockholm Vatten AB:s anläggningstillgångar samt gränsdragningen mellan investering och underhåll.
5. Genomgång av Stockholm Vatten AB:s verksamhet att i syfte att belysa möjligheterna till ytterligare effektivisering av verksamheten och då främst den del som avser administrations- och indirekta produktionskostnader. Förnyad analys av möjligheterna till ytterligare strukturella effektiviseringsinsatser skall också ingå i denna genomgång.

Slutrapporten från ÖhrlingsPricewaterhouseCoopers överlämnades till Stockholm Vatten AB och Stockholm Stadshus AB 2005-12-22, *bilaga 1*.

I korthet kan ÖhrlingsPricewaterhouseCoopers slutsatser för de fem delprojekten sammanfattas enligt nedan:

- Ekonomimodellens nuvarande koppling till verksamhetsmodellen möjliggör inte en effektiv styrning av bolaget. För att få en bättre ekonomistyrning föreslås i slutrapporten att bolaget kopplar budget och resursförbrukning till verksamheter som på en mer detaljerad nivå än vad som görs idag.
- Vid genomgången av de senaste fem årens revisionsrapporter noterades att flertalet, 69 %, av rekommendationerna har omhändertagits, 21 % är delvis kvarstående och 10 % bedöms som helt kvarstående.
- Vid granskningen av bolagets finansiella ställning anser konsulterna att Stockholm Vatten AB behöver ett riskbärande kapital på 200 mkr (summan av aktiekapital, fritt eget kapital och obeskattade reserver) för att täcka variationer i rörelseresultatet. Baserat på 2004 års bokslut innebär detta att 348 mkr skulle kunna återbetalas till kunderna.
- Konsulterna bedömer att nuvarande avskrivningstid för VA-ledningar på 33 år kan förlängas väsentligt och pekar bl. a. på Svenska Kommunförbundets rekommendation att avskrivningstiden för VA-ledningar bör vara 50 år.
- Beträffande ytterligare effektiviseringar bedömer konsulterna att det finns en rationaliseringspotential i intervallet ytterligare 50-200 anställningar beroende av i vilken grad bolaget upphandlar tjänster.

Stockholm Vatten AB:s förslag

Av historiska skäl har bolaget prioriterat kärnverksamhetens tekniska och miljömässiga aspekter på bekostad av ekonomisk styrning och uppföljning. Detta framgår också i bilagda rapport från ÖhrlingsPricewaterhouseCoopers.

Mål, krav och ägardirektiv gentemot Stockholm Vatten AB avser dels kärnverksamheten, VA-verksamheten, dels bolagets roll i en hållbar samhällsutveckling. Verksamheten inom en hållbar samhällsutveckling tenderar att öka i omfattning och kräver egna investeringar och organisatoriska lösningar t ex biogasverksamhet och omhändertagande av organiskt avfall.

Lagförslaget som lagts fram för riksdagen kräver att det som anses vara egentlig VA-verksamhet skall särredovisas från övrig verksamhet. Mot bakgrund av lagförslaget kan Stockholm Vatten AB inte fortsätta att bedriva sin verksamhet som idag.

Inom Stockholm Vatten AB genomfördes en större organisationsöversyn under 2004-2005 varvid bolaget tog ett steg mot processororienterad organisation. Stockholm Stadshus AB har i budgetarbetet inför 2006 uttalat att bolaget skall fortsätta effektiviseringsarbetet. Inom Stockholm Vatten AB finns troligen ett av Sveriges bäst samlade kompetens vad gäller VA-verksamhet och därtill relaterade frågor. Möjligheten att använda bolagets resurser utanför kärnverksamheten begränsas av den nya VA-lagen. Ett alternativ är att utnyttja bolagets kompetens för tjänster åt t ex kommunen och dess program för miljö och hållbar samhällsutveckling.

För att lösa de uppkomna problemen med krav på särredovisning av VA-rörelsen och ett ökat behov av bolagets engagemang i verksamheter utanför den direkta kärnverksamheten kan organisationen anpassas på ett antal olika sätt. Erfarenheter från andra branscher t ex elnätsverksamhet, där också krav på särredovisning föreligger, är att en särredovisning enligt kravet på god redovisningssed inte har uppnåtts med mindre än att verksamheten lagts i ett eget bolag som endast bedriver den reglerade verksamheten.

Styrelsen för Stockholm Vatten AB fattade 2006-03-09 beslut om att godkänna föreslagna planerade åtgärder som framgår av *bilaga 2*. Vidare beslutade styrelsen att uppdra åt VD belysa möjligheterna till en fortsatt effektivisering av Stockholm Vatten AB:s verksamhet. Dessutom Uppdrogs VD att anpassa bolagets organisation och struktur i enlighet med vad som anges i detta ärende för att svara mot de krav på verksamheten som ställs i förslaget till ny vattentjänstlag, innebärande att den i lagen reglerade verksamheten organisatoriskt och administrativt avskiljs från bolagets övriga verksamhet. Bolaget kommer skyndsamt att utreda på vilket sätt bolaget bäst organiseras och återkommer vid nästkommande styrelsemöte med ett förslag.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen konstaterar för egen del att den samlade genomgång av bolaget som nu skett genom ÖhrlingsPricewaterhouseCoopers utredning påvisat såväl brister som förslag till åtgärder för att komma till rätta med problemen. Utredningen har också påvisat att det finns en ytterligare effektiviseringspotential. I flera fall – vad gäller verksamhetsstyrning, avskrivningstider och vissa finansiella frågor – har åtgärder redan vidtagits eller förbereds. Det har också utarbetats en konkret handlingsplan för att omhänderta revisorernas rekommendationer. Det fortsatta analys- och utredningsarbetet som pågår för att klarlägga hur bolaget lämpligen bör organiseras med hänsyn till den nya VA-lagstiftningen skall också väga in möjligheterna till ytterligare effektiviseringar.

Koncernledningen kommer att löpande följa arbetet inom Stockholm Vatten och avrapportera detta till koncernstyrelsen.

Bilagor

1. *Översyn av Stockholm Vatten AB*, ÖhrlingsPricewaterhouseCoopers
2. Stockholm Vatten AB:s åtgärder med anledning av förslag och rekommendationer som lämnats i ÖhrlingsPriceWaterhouseCoopers rapport för delprojekt 1 till 4.